
FOLAs årsberetning 2021

FOLA
Forældrenes Landsorganisation

Indhold

- 3 » **Indledning**
- 4 » **FOLA som organisation**
- 4 » Medlemsorganisering
- 6 » **Forælderrådgivningen**
- 6 » Rådgivningen foregår på tre niveauer
- 6 » Antal henvendelser på forældretelefonen
- 6 » Typer af henvendelser
- 8 » Samtaleemner i forældrehenvendelser
- 8 » Målgrupperne der henvender sig
- 9 » Vejen hen til rådgivningen
- 10 » **Rådgivning af institutioner og formelle forældreorganer**
- 10 » Vejledning
- 11 » Bestyrelsesworkshop og temamøder
- 11 » Rådgivning af lokale forældreorganisationer
- 12 » **Politiske sejre på dagtilbudsområdet**
- 12 » Ændring af dagtilbudsloven
- 12 » Minimumsnormeringer
- 16 » **Fritidspædagogik i fokus**
- 16 » Politisk arbejde for fritidsinstitutionerne
- 16 » Fritidsområdet på finansloven
- 17 » Finansiering af fritiden
- 17 » Tidlig SFO
- 19 » **Andre indsatser og initiativer**
- 19 » Ret til skoleudsættelse
- 19 » Øremærket barsel til fædre
- 19 » Ret til barn syg
- 19 » Forældretilfredshedsundersøgelse fra DEA
- 19 » Kommunalvalg 2021
- 19 » Småbørnsløftet
- 21 » **Udvalg og netværk**
- 21 » Kvalitetsforum
- 21 » Kvalitet i dagtilbud
- 21 » Følgegruppe under STUK på dagtilbudsområdet
- 21 » Folkemøde
- 22 » **Bilag**
- 22 » Oversigt over samarbejdspartnere i 2021
- 25 » Oversigt over FOLAs partnerskaber
- 26 » Organisationsdiagram

Indledning

2021 har været et år, hvor vi har fortsat den gode udvikling og styrkelse af FOLA som organisation både indadtil og udadtil. Vi har nu takket være finanslovsmidlerne, som vi fik bevilliget i 2020, fået et veldrevet sekretariat med dygtige, engagerede ansatte, som løfter forskelligartede opgaver, og som tilsammen udgør et stærkt team. Vi har sat gang i medlemshvervningen, og vores forælderrådgivning bliver styrket og udviklet. Vi har også fået en bedre understøttelse af de frivillige i FOLAs bestyrelse, som eksempelvis fået vedtaget solide politikker på de fleste af FOLAs mærkesager. 2021 blev også året, hvor der igen er kommet gang i at afholde workshops for forældrebestyrelser i hele landet.

På den landspolitiske bane er der også sket store forandringer. I 2021 blev der vedtaget ændringer af dagtilbudsloven som konsekvens af 'Lov om minimumsnormeringer' og 'Nyt styrket tilsyn'. Især på tilsynsdelen er vi kommet rigtig langt med det, vi står for i FOLA. Med minimumsnormeringerne er der stadigvæk en del at arbejde med. Vi skal have minimumsnormeringer på institutionsniveau, og lederne skal trækkes helt ud af normeringsopgørelsen, når de ikke har børnekontakt. Vi arbejder i diverse sammenhænge for at ændre normeringsopgørelserne, så de i højere grad afspejler normeringen på gulvet. Vi skal i samme ombæring sikre, at forældrebestyrelserne har adgang til alle oplysninger vedrørende normering og budgetter. Det er nødvendigt for, at bestyrelserne på kvalificeret vis kan være med til at sætte rammerne for det gode børneliv i dagtilbuddene.

I 2021 er der kommet endnu mere fokus på fritidsinstitutionerne og på alt det, som fritidspædagogikken kan tilbyde de lidt ældre børn og unge. Vi oplever en ny lydhørhed på det politiske niveau, og vi ser også en generel stigende interesse. Det er tydeligt, at den støt stigende mistrivsel vi desværre ser, bærer anledningen. Det er derfor åbenlyst, at vi bør inddrage forældrene mere, i forhold til at insistere på en høj kvalitet i fritidstilbuddene. Det kræver, at vi stålsat arbejder for at sikre forældrene mere direkte og formel indflydelse på fritidstilbuddene.

2021 blev desværre ikke et år uden corona. Meget dårligt og ulykkeligt kan man sige om corona, men corona har, som et uomgængeligt vilkår, holdt rengøring, indeklime og ret til at passe egne syge børn højaktuelt. Der er, som man siger, ikke noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget.

FOLA som organisation

Vi er ved at være på plads med opbygning af sekretariatet, som efterhånden er veletableret med mange kompetencer samlet et sted. Sekretariatet er båret oppe af få, men særdeles dedikerede medarbejdere. Sarah er FOLAs generalsekretær, og står for kontakt til medlemmerne samt alt det administrative. Hun er derudover ansvarlig for FOLAs sociale medier og understøtter bestyrelsens arbejde. Siff er leder af rådgivningen, og arbejder med en fortsat udvikling og styrkelse af denne, og samtidig ansvarlig for markedsføring og understøttelse af de lokale rådgivere mv. Hun skal stå for undervisning af forældrebestyrelser og tilrettelæggelse af temamøder for forældre. Hun skriver og redigerer de mange guides til forældre, som man kan finde på vores hjemmeside under `rådgivning`. Vi har fysisk placeret forældrerådgivere i Aarhus og København, og håber på sigt at kunne aktivere flere ude i landet. På Aarhus-kontoret arbejder Mette som politisk konsulent, hun står for en stor del af den skriftlige og politiske kommunikation, høringssvar, nyhedsbreve mv. Hun fungerer derudover som kontaktperson for de jyske forældreorganisationer, og så har hun et særligt ansvar for det politiske arbejde vedrørende fritidsområdet. FOLAs Formand, Signe Nielsen indgår også som en del af sekretariatet og er den øverste personaleansvarlige. Hun understøtter udviklingen og driften af FOLA, men hun får heldigvis mere og mere tid til at varetage FOLAs politiske arbejde og sikre en god og vedvarende kontakt til alle FOLAs samarbejdspartnere: landspolitikerne, Børne- og kulturchefer og diverse interessenter på området som BUPL, FOA, DEA, Ungdomsringen, EVA, Professionshøjskolerne, STUK og ministerierne, KL, Skole og Forældre etc. Signe indgår i et hav af forskellige baggrundsgrupper, og inviteres til konferencer, politiske møder, konferencer mv. Signes opgave er i alle disse sammenhænge at sikre, at forældrenes stemme er repræsenteret. Hun varetager også, sammen med vores rådgivningsleder, undervisning af forældrebestyrelserne. Det er et politisk mål for FOLA, at forældrebestyrelserne er optimalt klædt på til opgaven, så de lokalt kan arbejde for det gode forældresamarbejde og insistere på, at kvaliteten i vores dag- og fritidstilbud skal være i orden.

Medlemshvervning

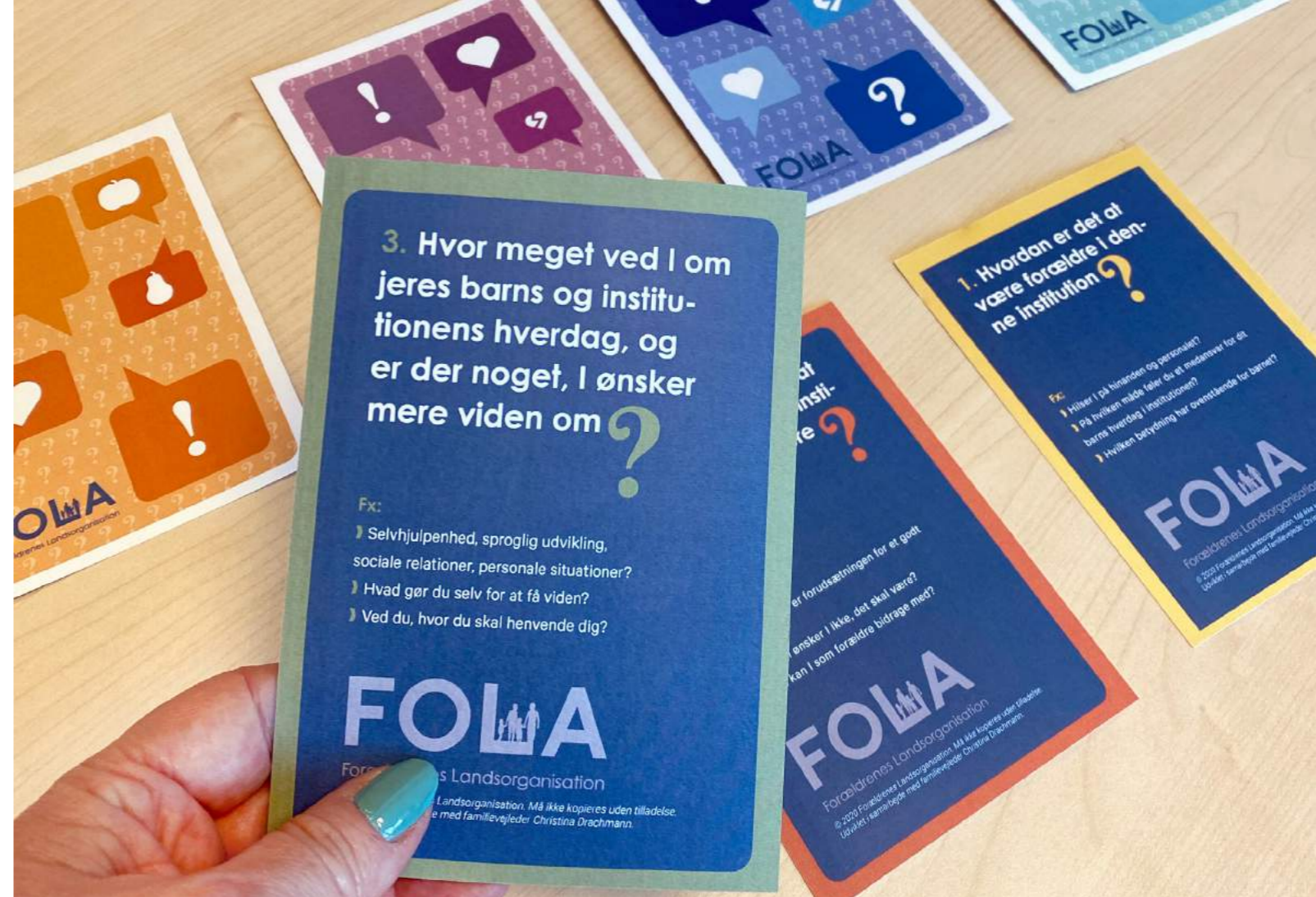
I 2021 har vi fortsat det store arbejde i forhold til at hverve flere medlemmer. Heldigvis går det den rigtige vej. Forøgelsen i medlemstallet fra 2020 fortsætter stille og roligt, men vi ville gerne, at det gik hurtigere. Det er noget, som skal have mere

fokus i 2022, når vi igen må komme ud og møde institutionerne. Vi har også indgået flere nye kommuneaftaler, hvor det er kommunen, der samlet melder alle institutioner og dagplejere ind. Det er for os at se et vigtigt signal om, at man i den enkelte kommune tager opgaven med at styrke forældresamarbejdet alvorligt. I kølvandet på kommuneaftalerne bliver vi også hentet ind til at varetage opgaven med at klæde bestyrelserne på til arbejdet. Det er super fedt - vi elsker det!

En del af medlemsindsatsen ligger i at gøre det klart for institutionerne, hvad de helt konkret kan bruge FOLA til. Samtidig er det også åbenlyst, at den styrkelse af FOLA, som hvert enkelt medlemskab udgør, er nødvendigt for at få dag- og fritidsinstitutionerne højt placeret på den politiske dagsorden. Som et led i medlemshvervningen har vi deltaget på BUPL's årsmøder i Nordjylland og Sydjylland. Vores håb er, at lederne, der er sekretærer for bestyrelserne, viderebringer viden til bestyrelserne, så de på oplyst grundlag kan tage stilling til et medlemskab af FOLA.

Vi har også et rigtig fint netværk blandt medlemmerne af BKF, Børne- og Kulturchefforeningen. Vi har blandt andet deltaget i deres årsmøde, hvor vi indgik i spændende debatter om, hvordan vi lokalt kan skabe gode vilkår for alle børn og voksne i dag- og fritidstilbud. Vi håber selvfølgelig på, at cheferne vil inspirere hinanden til at arbejde for lokale kommuneaftaler, så endnu flere kommuner melder sig samlet ind.

I beretningen for 2020 skrev vi, at vi indimellem oplever ledere, der ikke har kendskab til FOLA, eller vores formål som organisation. Vi oplever en klar forbedring på dette punkt, men der er stadig visse udfordringer. Især hænger det ved, at der er ledere, som tror, at man ikke må bruge penge af institutionernes budgetter på at melde sig ind i FOLA. Det må man gerne. I nogle fritidstilbud er der også stadig tvivl om, om de kan være medlem af FOLA, hvis skolebestyrelsen er medlem af Skole og Forældre. SFO-forældreråd og råd/bestyrelser i klubberne kan frit vælge et medlemskab af FOLA (Ligesom eleverne kan være med i Danske skoleelever og klubberne medlem af Ungdomsringen).

Forældre-rådgivningen

I 2020 kom FOLA på finansloven. Det betyder, at vi får tilskud til at drive en forældre-rådgivning med det formål at give forældre mulighed for at søge kvalificerede svar på spørgsmål, som har relation til deres børns dagtilbud, dagpleje, fritidshjem, SFO eller klub.

Det gode samarbejde mellem hjem og institution er af stor betydning for, at børn, unge og deres forældre trives. I langt de fleste tilfælde er samarbejdet velfungerende, men når det ikke fungerer, skaber det store frustrationer. Forældrene kan kontakte rådgivningen anonymt og få faktuel viden og konstruktive løsningsforslag. Forældre-rådgivningen er en uvildig part, som anskuer eventuelle samarbejdsvanskeligheder fra flere vinkler. Vores mål er altid at afhjælpe problemerne inden de udvikler sig til konflikter. Vi oplever, at vi lykkes med at klæde forældrene på til en mere konstruktiv og oplyst dialog med deres børns institutioner. Andre gange kan vi betrykke forældrene i, at de selv er på rette vej i forhold til egne forslag og vurderinger af situationen.

Rådgivningen foregår på tre niveauer:

- 】 Rådgivning på individniveau
- 】 Vejledning af formelle forældreorganer (bestyrelser mv.)
- 】 Understøttelse af lokale forældreorganisationer.

Rådgivning på individniveau – telefonrådgivningen

I 2021 er forældre-rådgivningen blevet opgraderet og udviklet. Vi oplever, at de forældre, som ringer ind, er glade og lettede over at få en uformel samtale med FOLA. Det hjælper til en bedre dialog lokalt med de ansatte, frem for, at tingene går i hårdknude. Vi oplever også ofte, at det hjælper forældrene bare lige at få lidt luft og en uvildig person at snakke med. Andre gange skal der henvises videre til deciderede hjælpeinstanser. Vi arbejder fortsat på, at flere skal kende til rådgivningen og bruge den.

Antal henvendelser på forældre-telefonen

I 2021 havde vi et øget antal opkald til vores rådgivningslinje sammenlignet med forrige år - mere specifikt en forøgelse på 72%. Det er en stigning vi er meget tilfredse med.

Opkaldene varer typisk under 10 min (28%) under 20 min (41%) og 30 min (12%). Vores mål er, at samtalerne ikke skal tage over 30 min, så dette resultat er tilfredsstillende. 11 % af de modtagne opkald er fra personer, der har henvendt sig til os tidligere.

Typer af henvendelser

Vi får hovedsageligt henvendelser telefonisk (81%), men rådgiver også skriftligt via mail og sociale medier (9%). I opkaldene får forældrene ofte vendt problematikker som har vokset sig store for dem, hvor deres bekymringer og problematikker typisk går flere veje og indeholder mange forskellige emner. I de skriftlige henvendelser har forældrene mere konkrete spørgsmål, fx omkring rettigheder, som de hurtigere kan få svar på.

Når forældre kontakter rådgivningen, kan deres bekymringer som nævnt være omfangsrige og dreje sig om flere tematikker. Opgørelsen over vores forældre-henvendelser viser, at "Samarbejde og kommunikation med personale og leder" går igen i 35% af vores opkald og forældres "Rettigheder" går igen i 29%. "Trivsel" og "Udvikling" hos barnet fylder i sammenlagt 37% af vores henvendelser. En typisk henvendelse handler om samarbejdsvanskeligheder, oplevet dårlig ledelse og mistrivsel hos det pågældende barn eller i børnegruppen. Vi har også haft mange henvendelser om corona-retningslinjer og forældres udfordringer med ret til barn-syg i forbindelse med hjemsendte børn (31%).

Samtaleemner i forældrehenvendelser

Samarbejde og kommunikation med personale og leder	35,08 %
Sygdom og Coronaretningslinjer	31,41 %
Trivsel	30,89 %
Rettigheder	29,84 %
Barnets udvikling (motorik, sprog, sociale færdigheder mm)	16,23 %
Pædagogisk retning	11,52 %
Indkøring i vuggestue/dagpleje	10,99 %
Overgang mellem pasningstilbud (opstart i børnehave eller SFO)	8,38 %
Medarbejdertrivsel (opsigelser, arbejdsmiljø mm)	7,33 %
Økonomiske rammer	5,76 %
Mobning	5,24 %
Inklusion	4,71 %
Bestyrelses eller forældrerådsarbejde	4,19 %
Normering	3,14 %
Skilsmisse og samvær	3,14 %
Kommunale instanser (PPR, underretninger mm)	3,14 %
Skoleudsættelse	2,09 %

Målgrupperne der henvender sig

Det er primært mødre der henvender sig (73,5%), dernæst fædre (16,9%), forældrerepræsentanter (9%) og endelig pædagoger og andre fagpersoner (4%).

Aldersmæssigt omhandler henvendelserne hovedsageligt børn fra dagtilbudsområdet.

- 56,5% af opkaldene omhandler børn i gruppen 0-5 år i dagtilbud.
- 13,5 % af opkaldene omhandler børn i alderen 6-9 år i skole og fritidstilbud.
- 11,8% af opkaldene omhandler børn i alderen 10-15 år i skole og klubtilbud.
- Der er ydermere 18% af opkald, hvor børnenes alder er ukendt, fordi det ikke har været relevant for henvendelsen, da den typisk har omhandlet forældrebestyrelsesarbejde.

Henvendelserne er nogenlunde ligeligt fordelt mellem kønnene på børnene, med en svag overvægt af drenge. 78 % af børnene går i institution, resten er ikke opstartet endnu. For disse forældre har henvendelserne primært drejet sig om at skabe en god indkøring i vuggestue eller dagpleje. 66 % har børn i kommunale tilbud, men her kan være et mørketal, da vi ikke kender typen i 26% af opkaldene.

Vejlen hen til rådgivningen

52% af forældrene der henvender sig, har fundet rådgivningen gennem Google - et tal der muligvis er højere, da vi har et mørketal på 29%, hvor det er ukendt hvordan forældrene har fundet os. Vi har derfor igangsat en målrettet markedsføringsstrategi for 2022. Her har vi bl.a. fokus på at komme bedre igennem Googles søgefelt, når forældre søger efter råd og vejledning. Herudover vil vi skabe opmærksomhed på rådgivningen ude i de enkelte institutioner, så forældre og ledere samt personale kender til os.

Viden ud til forældre i form af artikler og foredrag

Foruden vores personlige rådgivningslinje, har vi valgt at zoome ind på nogle specifikke problematikker vi ved flere forældre savner sparring omkring. For at nå ud til så mange som muligt, har vi valgt at gøre dem tilgængelige online i form af både artikler og webinarer.

Vores artikler bliver delt på vores hjemmeside og er frit tilgængelige for alle forældre. De omhandler emner såsom skoleudsættelse, opstart i dagtilbud, bestyrelsesarbejde, kommunikation i dagtilbuddet mm. I det nye år udvider vi vores database med flere emner og artikler, da det er en god måde at nå ud til forældre. Vi opfordrer altid til at kontakte vores rådgivning, hvis man som læser har uddybende spørgsmål.

Vores webinarer er meget besøgte og vi har afholdt dem af flere omgange med stor succes. De er gratis og henvender sig til alle forældre og interesserede faggrupper.

- "Bliv klogere på om dit barn er skoleparat" var en gentagelse fra forrige år, og igen var der mange tilmeldte, lige knap 100 og rigtig god tilbagemelding. Vi er blevet bevidste om, at vi til næste år skal afholde webinarer lidt senere på året, da spørgsmål om skoleudsættelse typisk melder sig hos forældre i midt november, hvorfor vi forventer en højere deltagelse.
- "Opstart i dagpleje og vuggestue" havde over 1100 tilmeldte og knap 400 deltagende. Vi vil i det nye år gentage og udvide målgruppen, så den også omfatter opstart for børnehavebørn. "Hvordan kan du bedst støtte dit motorisk urolige barn?" har vi afholdt to gange, da det var en kæmpesucces med over henholdsvis 700 og 800 tilmeldte. Tilbagemeldinger fra deltagerne vidnede om, at de var glade for praksisnære, konkrete råd.

Dialogkort

FOLA anvender bl.a. dialogkort til workshops og forældremøder.

50% af de deltagende forældre kendte ikke til FOLA som organisation inden de deltog i webinarer. Gennem webinarerne bliver deltagerne bevidste om, hvilken hjælp FOLA tilbyder, og vi har modtaget flere forældrehenvendelser på rådgivningstelefonen af denne kanal.

Rådgivning af institutioner og formelle forældreorganer

Vejledning

Vi vejleder forældrebestyrelser fra hele landet der kontakter os telefonisk, både til vores hovednummer og til vores forældrerådgivning, og vi vejleder skriftligt gennem mail og korrespondance på diverse sociale medier. Vores vejledning af forældrebestyrelser har i årets løb omfattet følgende problemstillinger:

- Forældrebestyrelsens kompetencer
- Forældrerådets kompetencer
- Kommunale politikker og lovgivning
- Samarbejde med ledelse og forvaltning
- Rettigheder og handlemuligheder
- Kommunikation og repræsentation af den øvrige forældregruppe
- Arbejdet med læreplanstemaer, pædagogiske principper
- Rollen som høringspart

Vi har ydermere udviklet en håndbog med fyldestgørende beskrivelser af og vejledninger til de opgaver, der ligger i bestyrelsesarbejdet. Håndbogen er tænkt som et opslagsværk, der kan bruges løbende i forældrebestyrelsesarbejdet. Håndbogen udgives i starten af 2022, og vil også ligge frit tilgængeligt i artikelform på vores hjemmeside.

Bestyrelsesworkshop og temamøder

Vi har afholdt en stor workshop for bestyrelserne i Ikast-Brande. Her prøvede vi for første gang vores nye dialogkort af, som er designet specifikt til dagtilbudsbestyrelserne. Det fungerede godt. Forældrene var engagerede, og vi oplevede, at dialogen var levende og udbytterig for forældrene. Det var også den tilbagemelding vi fik efter mødet. Ikast-Brande har valgt at melde hele kommunens dagtilbud samlet ind i FOLA.

I Århus stod FOLA også for en dialog-baseret workshop på "Dagtilbudsbestyrelsernes dag", som var tilrettelagt af forvaltningen i en god dialog med Århus Forældreorganisation.

Der har også været afholdt online workshops for Ballerups Institutioner, samt flere fysiske workshops for forældrebestyrelser i forskellige kommuner. Vi har dog måtte sande, at corona har været årsag til flere aflyste workshops. Vi arbejder på at styrke vores online workshops, da det er blevet mere gængs efter corona, og vi kan høre, at for nogle forældrebestyrelser er det nemmere. Der har været et samlet webinar, hvor over 30 forskellige forældrebestyrelser deltog fra hele landet.

Rådgivning af lokale forældreorganisationer

Vi hjælper løbende de lokale forældreorganisationer med rådgivning omkring opstart af forældreorganisation, afvikling af generalforsamling, gode arrangementer mv. Vi har også hjulpet lokalt med at arrangere valgdebatter i f.eks. Greve, Viborg, Assens, Århus, Skanderborg og København.

I 2020 og 2021 har vi måtte erkende, at det kan være svært at holde gejsten kørende i en lokal forældreorganisation, og til tider oplever vi, at forældreorganisationen kan komme lidt på tværs af de kommunale initiativer omkring forældresamarbejdet i kommunen. Der er organisationer, der desværre giver op, men samtidig kommer der også nye til. I år har vi bl.a. været med til at få Vejle op at køre.

I flere kommuner hjælper man forældrene ved at oprette lokale forældrenævn/forældreråd, som fungerer på tværs af byens forældrebestyrelser. På den måde skabes der dialog mellem bestyrelser, mulighed for gensidigt at inspirere hinanden, skrive fælles høringssvar, lave dialogmøder, arrangementer med politikere mv. FOLA har i flere kommuner spillet aktivt ind i processen med oprettelse af råd og nævn ved at komme med gode råd til, hvordan man sikrer forældredemokratiet i disse organer. Vi har kombineret dette med fælles bestyrelsesworkshops. Den kombination har vist sig givtig.

FOLA vil altid understøtte lokale forældreorganisationer, både som selvstændige organisationer, og som en hel naturlig del af de eksisterende lokale samarbejdsfora i forældrebestyrelser, forældrenævn m.v. I flere byer har man fra forvaltningens side, samt i det politiske system, valgt at gøre de lokale forældreorganisationer til naturlige samarbejdspartnere til stor gavn for udviklingen af institutionernes generelle kvalitet og understøttelse af forældresamarbejdet.

Politiske sejre på dagtilbudsområdet

Ændring af dagtilbudsloven

Ændringen af dagtilbudsloven er sket som konsekvens af "lov om minimumsnormeringer" og "lov om nyt styrket tilsyn". FOLA har selvfølgelig indgivet hørings svar. Forud for indsendelsen af hørings svar afholdte vi et åbent landsdækkende debatmøde. Vi fik mange gode indspark, som vi har forsøgt at få med i vores hørings svar.

I 2020 blev minimumsnormeringer vedtaget ved lov. I 2021 blev loven om minimumsnormeringer skrevet ind i dagtilbudsloven. Dette er et helt afgørende skridt. Det betyder nemlig, at den ellers meget løse rammelovgivning, som dagtilbudsloven hidtil har været, har fået kant. Dagtilbudsloven stiller nu helt klare regler op for dagtilbuddene i forhold til normering og tilsyn. Det vidner om en ny bevågenhed på det pædagogiske område og om en større forståelse for, at dagtilbud også skal have en vis målbar kvalitet. Det ser vi især med "Nyt forbedret tilsyn". Her er de løse formuleringer om tilsyn blevet erstattet med en skarpt formuleret, ambitiøs ramme, som alle kommuner skal leve op til. Vi ser det som en gigantisk sejr for det pædagogiske område - især for forældrene. Det er skønt at høre fra forældre i de byer, som har haft et nærmest ikkeeksisterende tilsyn, at de nu ser frem til en opgradering.

Vi er nået igennem med rigtig meget, men FOLA har selvfølgelig altid gode ideer til, hvordan tilsynet kunne blive endnu bedre. Vi ser især et behov for, at bestyrelserne i dagtilbud får deres kompetencer opgraderet, så de skal føre tilsyn på samme niveau som skolebestyrelserne, der har en helt anden mulighed for adgang til relevant data. Det har vi beskrevet i vores hørings svar, og det er noget FOLA arbejder videre på.

Minimumsnormeringer

FOLA har altid insistet på - og gør det fortsat - at minimumsnormeringer skal gælde på institutionsniveau. Formålet er at sikre ro, stabilitet og uddannet personale nok til, at der kan etableres et trygt, godt og udviklende miljø i vores børns institutioner. Den første etape af ændringer af dagtilbudsloven, som angår loven om minimumsnormeringer, har været i høring og er blevet vedtaget. Der er flere gode takter, men også en hel del vi mangler, som dog reelt først kan blive ændret i 2023,

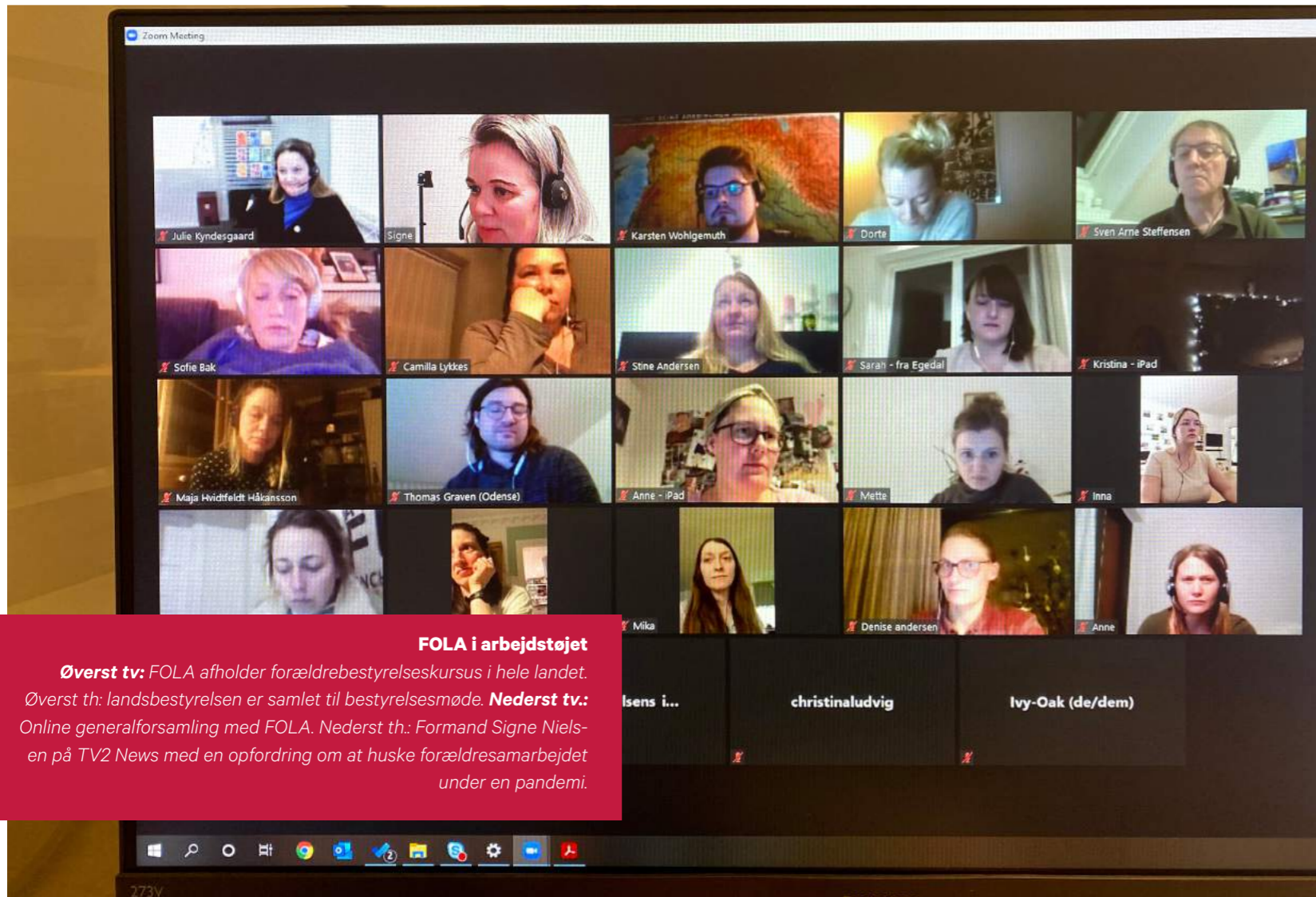
hvor loven skal være helt klar. Vi argumenterer selvfølgelig for, at minimumsnormeringer skal være på institutionsniveau.

FOLA sidder med i den "Tekniske følgegruppe for data på dagtilbudsområdet" under Styrelsen for IT og Læring under Børne- og undervisningsministeriet. Her repræsenterer vi det synspunkt, at normeringsopgørelsen skal være langt mere virkelighedsnær og bedre afspejle, hvor mange ansatte, der reelt er sammen med vores børn. Men vi har også respekt for, at opgørelsen skal baseres på data, der skal kunne trækkes, uden at de enkelte institutioner eller kommunerne skal bruge tonsvis af timer på det. Det betyder, at vi ikke kommer helt i børnehøjde - men vi kan komme et langt stykke af vejen.

I forhold til opgørelsen af minimumsnormeringer ser vi det som helt afgørende, at det bliver tydeligt for politikere og forældre, præcist hvad den opgørelsesmetode vi får viser. Det skal være tydeligt, hvad statistikken specifikt siger noget om - og hvad den ikke fortæller. Derfor insisterer vi på en tydelig begrebsafklaring. Det standpunkt fremfører vi i de fora, hvor minimumsnormeringerne bliver diskuteret; vi hører kun opbakning til det synspunkt. Vi er ikke alene om at være trætte af tovtrækkeri.

I FOLA ser vi også en opgave for de lokale forældrebestyrelser, forældrenævn og organisationer med at sætte fokus på at forbedre normeringerne i børnehøjde. I kommunerne er det afgørende, at man passer på med bureaukratiet, projekter og indsatser og prioriterer det børnenære arbejde højest. Men der er også arbejde OM børn, som selvfølgelig har helt afgørende betydning for vores børn. Her er vi nødt til at være nuancerede. I forhold til det helt lokale arbejde på institutionsniveau, er det vigtigt, at bestyrelserne har adgang til data vedr. normeringsforhold, og kan få indblik i, hvordan personale og børn er fordelt hen over dagen, for at sikre den optimale udnyttelse af ressourcerne. Det kan kræve omstruktureringer lokalt og god dialog med forældre om eks. aflevering, afhentning og ferieplanlægning. Jo mere åbenhed - jo bedre dialog og forståelse for hinanden. Det er dette sigte vi har, når vi insisterer på gennemsigtighed og åbenhed overfor forældrene.

FOLA i arbejdstøjet

Øverst tv: FOLA afholder forældrebestyrelseskursus i hele landet. Øverst th: landsbestyrelsen er samlet til bestyrelsesmøde. Nederst tv.: Online generalforsamling med FOLA. Nederst th.: Formand Signe Nielsen på TV2 News med en opfordring om at huske forældresamarbejdet under en pandemi.

Forening opfordrer til fokus på andre

SPORT Leipzig's anfører, Marcel Sabitzer, på en fireårig aftale

Fritidspædagogik i fokus

Fritidspædagogikken har altid været et hjertebarn i FOLA, og har haft lidt svært ved at få fodfæste i den politiske virkelighed. Vel nok fordi området længe har ligget i skyggen af skolen. Men der er tegn på, at det ændrer sig. Vi ser den stigende mistrivsel blandt børn og unge som en af årsagerne, og vi ser fritidspædagogikken som en del af løsningen på mistrivsel.

Vi har ligesom sidste år siddet med i adskillige corona-møder under ministerielt regi, hvor vi som fast punkt har vilkår for fritidsinstitutionerne. Vi fremhæver, at fritidsinstitutionerne skal tænkes med i både åbning og lukning af samfundet, og at de skal have tilført ressourcer til at indgå i det omfattende, genoprettende trivselsarbejde.

Vi er fortsat i dialog med politikerne om at give fritidsinstitutionerne en fast plads, som et egentligt sektorsamarbejde under ministeren. Det er af den vej, vi sikrer fast fokus på den sag. Men det er en lang, sej kamp vi kæmper, dog i samarbejde med Ungdomsringsen og BUPL. Vi har ligeledes haft gode samtaler med SF, Radikale og Enhedslisten om det.

Politisk arbejde for fritidsinstitutionerne

FOLA er med i en fritidspædagogisk arbejdsgruppe sammen med BUPL, FOA (LFS), børneringen, SPIA og FOBU, som i september afholdt en konference med fokus på fritidspædagogikken. Målet var at være med til at sætte fritidspædagogikken på den politiske dagsorden – både nationalt og kommunalt. En tilsvarende konference vil også blive afholdt i Århus i 2022. Hvert skridt tæller.

Vi har også aktivt deltaget i Lotte Rods (MF; RV) onlinemøder om fritidspædagogikken. Disse har været spændende og med mange gode takter, som vi gerne hjælper til med at holde liv i. Vi har deltaget i konferencen "Fremtidens klubtilbud" på Christiansborg med fuld sal, hvilket også vidner om den stigende

interesse. FOLA deltog også på Ungdomsringsens årsmøde, et yderst interessant arrangement med ildsjæle fra hele landet. Vi blev taget rigtig godt imod. Vi arbejder henimod et formaliseret samarbejde i 2022. Det glæder vi os til.

Fritidsområdet på finansloven

Det første resultat af det nye fokus på fritidsområdet kom med vedtagelsen af finansloven, da fritidsinstitutionerne vel første gang nogensinde blev tilgodeset i en finanslov. Der er afsat penge til sociale normeringer, som vi kender det på dagtilbudsområdet. Endvidere blev det vedtaget, at der skal ses på normeringsforhold i SFO og klubber. Det arbejde er helt afgørende. Vi er selvfølgelig meget glade for, at der endelig blev afsat penge til fritidsområdet. Det er i første omgang særligt de sårbare og udsatte børn, der er i fokus. Det er FOLAs grundholdning, at vi bedst sikrer sårbare og udsatte ved at sikre alle børn. Derfor er det også fornuftigt at kigge ind i normeringerne i SFO og klub. Normeringerne skal løftes for alle, hvis vi skal løfte alle.

Finansiering af fritiden

I 2021 blev der igen fokus på den underfinansiering, der sker af fritidsinstitutionerne når skoledagen igen gøres kortere og fritidstilbudenes åbningstid skal udvides. I FOLA har vi igen og igen pointeret, at der skal følge en finansiering af fritiden med.

Tidlig SFO

I december kom der endelig fokus på såkaldt tidlig SFO, hvor børnehavebørn sendes tidligere og tidligere i SFO som en 'overgang' til skolen. EVA konkluderer, at vi mangler viden om, hvad det tidlige stop i børnehaven betyder for børnenes trivsel og udvikling. Det er foruroligende, når det viser sig, at hver anden skole benytter sig af tidlig SFO. I FOLA er vi især optagede af, at tidlig SFO aldrig må være et sparetiltag, hvilket det ofte er, da normeringen mange steder er markant dårligere i SFO'en end i børnehaven. Vi ønsker på samme måde som med loven om minimumsnormeringer, at der indføres minimumsnormeringer i SFO'erne. Her bør man specifikt se på, hvordan man forhindrer, at tidlig SFO bruges som en spareøvelse. Man skal sikre en tilstrækkelig høj normering, som tager højde for, at 'overgange' kan være en særlig sårbar periode for børn. Uanset hvordan man vender og drejer det, så vil tidlig SFO udgøre en ekstra overgang for børnene. Vi har fået publiceret debatindlæg om netop dette i Information.

Andre indsatser og initiativer

Ret til skoleudsættelse

FOLA har igennem flere år haft fokus på, at børn skal have ret til at blive skoleudsat, når forældrene ønsker dette. I 2021 vedtog vi en politik for skolestart. Med finansloven blev FOLAs politik så godt som vedtaget, da der blev afsat et trecifret millionbeløb til bedre mulighed for udskudt skolestart. Sigtet er at sikre de økonomiske rammer for, at flere børn kan starte senere i skole, hvis de af trivselsmæssige, sociale eller faglige årsager har behov for dette. Fremover vægtes forældrenes stemme langt tungere, og der skal nu laves en pædagogfaglig vurdering i børnehaven. Nu vil det ikke længere være skolelederen, men dagtilbudslederen, der har det sidste ord. Det er fornuftigt, da det er pædagogerne i børnehaven, der kender barnets forudsætninger.

Vi er tilfredse!

Øremærket barsel til fædre

I 2021 blev der vedtaget nye barselsregler, som øremærker barsel til fædre i Danmark. I FOLA er vi optagede af at sikre, at hvis disse regler ender ud i, at der er børn, der kommer tidligere i vuggestue, så skal vuggestuerne sikres forhold, der kan håndtere de yngre og mere krævende spædbørn.

Ret til barn syg

Et af de emner, der tidligere har haft svære vilkår i den offentlige debat, er de ringe muligheder, vi i Danmark har for at passe vores egne syge børn. Vi har fremført argumenter om samfundsøkonomi, ligestilling, vilkår i dagtilbud, for højt sygefravær blandt børn og ansatte pga. smitte i dagtilbuddene, forældres krydspres etc. etc. Under corona er det blevet højaktuelt. Når de ansatte, helt forståeligt, trygler om bedre mulighed for nedlukning og dimensionering ved personalemangel pga. isolation, sygdom etc., så er det helt afgørende, at der også tages hånd om forældrene. Vi hører alt for ofte fra forældre, som ikke kan opstøve flere pasningsmuligheder, og som reelt er truede på deres job. Vi har ikke råd til, at forældre mister deres job på den konto; hverken som samfund eller i den enkelte familie.

Forældretilfredshedsundersøgelse fra DEA

DEA har foretaget en undersøgelse af, hvad forældre mener er god kvalitet i pasningstilbud. Vi har deltaget i baggrunds-

gruppen i DEA, hvor vores synspunkter blev hørt, og taget til efterretning. Det er der kommet en relevant og god undersøgelse ud af, da der i denne undersøgelse er spørgsmål, som forældre reelt kan svare på, og der er en god balance mellem spørgsmål til det pædagogiske indhold, samt til vilkår og rammer. Vi mener, at undersøgelsen er langt bedre end de nationale forældretilfredshedsundersøgelser, som efter vores bedste overbevisning rammer skævt.

Kommunalvalg 2021

FOLA har på bedst mulig vis understøttet lokale arrangementer og debatter både ved aktiv deltagelse i flere debatter og med økonomisk understøttelse. På de sociale medier har vi agiteret for at huske børnene, når krydset skulle sættes. Det har været en klar oplevelse, at børnene har fyldt mere end tidligere i de kommunale debatter. Så vi ser frem til nye 'børnevenlige' byråd rundt omkring i landet. Vi sender også en lille besked til alle nyvalgte medlemmer af Børne- og ungeudvalgene om de sager, som FOLA mener skal have mere opmærksomhed i 2022.

Småbørnsløftet

FOLA støtter initiativet Småbørnsløftet, som er en alliance mellem kommuner, interesseorganisationer og andre interessenter, som ønsker, at det danske samfund i endnu højere grad end i dag skal stræbe efter at give alle børn samme chancer for at trives, lære og udvikle sig. Ét initiativ, der er vokset ud af Småbørnsløftet, er projektet "Hvem vil børnene?", som er et samarbejde mellem Tænketaiken DEA og LEGO Fonden. Her var opgaven at sætte børn på dagsordenen til kommunalvalget. Der blev holdt arrangementer i henholdsvis Sønderborg, Aarhus og Helsingør. FOLAs lokale forældreorganisationer havde repræsentanter i panelet, hvor de - på vanlig vis - repræsenterede forældrenes synsvinkler i debatten om kvalitet i dagtilbud.

Udvalg og Netværk

Corona har bragt os tættere sammen med vores naturlige samarbejdspartnere online, fordi man fra ministeriets side har intensiveret dialogen om løsningerne med organisationerne. Vi oplever, at der bliver lyttet til FOLA. Vi har nu fået en fast plads i alle relevante udvalg under ministeren.

Kvalitetsforum

Forummet er et netværk direkte under børne og undervisningsministeren. Her har FOLA, sammen med BUPL, FOA, BKF, EVA og KL en plads. Det er et formandsforum. Det er i dette forum, at alle møder vedrørende nedlukninger, genåbninger og udarbejdelse af retningslinjer er lavet. Vi har i 2021 næsten kun været samlet i dialog angående coronasituationen, omend vi har haft et enkelt møde om kvalitet i dagtilbud "Partnerskab omkring dagtilbud" – ledet af dagtilbudskontorchefen i Børne- og ungdomsministeriet

Kvalitet i dagtilbud

Modsat kvalitetsforum mødes her alle embedsfolkene og konsulenterne i forskellige organisationer. Det er et bredere netværk og her udvikles især f.eks. allerede besluttet lovgivning, hvordan vi alle kan være med til at implementere den. Der har været onlinemøder i hele 2021, de fleste har været med fokus på den kommende kvalitetsundersøgelse af alle dagtilbud. Her har vi primært haft fokus på, at brugerne, dvs. forældrene og børnene, skal inddrages, samt, at der skal være en opgørelse af personale, og hvor tæt ledelsen er på.

Følgegruppe under STUK på dagtilbudsområdet

Denne gruppe er nedsat efter udviklingen af den pædagogiske læreplan. Det er her der udvikles de fornødne redskaber til, at dagtilbud kan arbejde med den pædagogiske læreplan. FOLA har en rolle i at sørge for, at forældrene er tænkt ind. STUK skal også sidde med det nye tilsyn, og det har fyldt en del i 2021.

Folkemøde

I år blev folkemødet afholdt under uvante omstændigheder, men FOLA var med og fik sat gode pointer ind omkring fordelingen af pædagoger, pædagogiske assistenter og medhjælpere i alle institutioner. Der blev også netværket med politikere og andre gode samarbejdspartnere.

Øverst: FOLA til KL's topmøde om børn og unge. Thomas Gyldal Petersen åbner KL's topmøde om børn og unge i 2021. FOLAs formand var med sammen med mange andre interessenter inde i huset.

Nederst: Evaluering af pædagoguddannelsen, FOLA fik bla. påpeget vigtigheden af det gode forældresamarbejde.

Bilag

Oversigt over samarbejdspartnere i 2021

BKF-Børnekulturrefforeningen: Vi har et godt samarbejde med BKF, Børne- og Kulturrefforeningen, som repræsenterer alle dagtilbudschefer i kommunernes forvaltning. Det har bl.a. betydet, at FOLA kommer mere ud og underviser forældrebestyrelser, og, at vi på den konto får flere medlemmer. BKF har ad flere omgange anbefalet kommunerne at samarbejde med FOLA i deres nyhedsbreve.

BUPL: Vi har sammen med BUPL luftet forskellige dagsordner i løbet af året, minimumsnormeringer selvfølgelig. Vi er også sammen med BUPL om at få fritidspædagogikken på den politiske dagsorden.

FOA: FOA og FOLA har sammen arbejdet for bedre vilkår for alle - også dagplejen - både før under og efter corona. FOA har sammen med bureau 2000 lavet flere undersøgelser om forældresamarbejdet, som styrker vores viden på området.

Skole og Forældre: Vi deltager i flere fællesmøder med ministeren, i skolesektorpartnerskabet mv. Vi har mange fælles samarbejdsflader. F.eks. overgang fra dagtilbud til skole/SFO. Ydermere er fritidsområdet et fælles anliggende, da SFO lovgivningsmæssigt er placeret under folkeskoleloven. Klubberne er organiseret forskelligt rundt omkring i landet, men uanset hvilken lovgivning de arbejder under, så skal SFO/klubberne have et godt og givtigt samarbejde med både skolen og forældrene.

Ungdomsringsen: I 2022 planlægger vi et formaliseret samarbejde med Ungdomsringsen. Vi har en meget stor fælles opgave med at fastholde fokus på fritidsområdet. Vi repræsenterer forældrene i det samarbejde, hvor Ungdomsringsen er en bred sammensat organisation, som repræsenterer de unge og medarbejderne. Vi har meget til fælles!

Professionshøjskolerne og SOSuskolerne: FOLA samarbejder en del med de forskellige professionshøjskoler og SOSuskoler. Vi er blandet andet ude at undervise pædagogstuderende i det gode forældresamarbejde. Vi deltager også i deres årsmøder som gæster og i paneldebatter, som afholdes på skolerne. I år var vi med i en debat, der omhandlede fordelingen af pædagoger og pædagogiske assistenter i institutionerne.

Oversigt over FOLAs partnerskaber

Lego fonden Legofonden; "Overgangen fra børnehave til skole - hvordan følger legen med?". Vi sidder med i styregruppen og har deltaget i møder om især, hvordan forældrene kan inddrages.

Småbørnsalliancen under DEA og LEGO: FOLA repræsenterer forældrene stemme, bl.a. når der skal laves undersøgelser i dette regi. I år har der været analyser som bl.a. undersøgte kvaliteten i dagtilbud ud fra et forældreperspektiv. Vi har et rigtig godt samarbejde med DEA, og er ofte med til at kvalificere deres undersøgelser.

Novo fonden: Novo fonden; "Kampen mod overvægtige børn - fokus på madordninger i dagtilbud" har etableret et samarbejde med Institut for folkesundhed med fokus på undersøgelse af madordninger i kommuner.

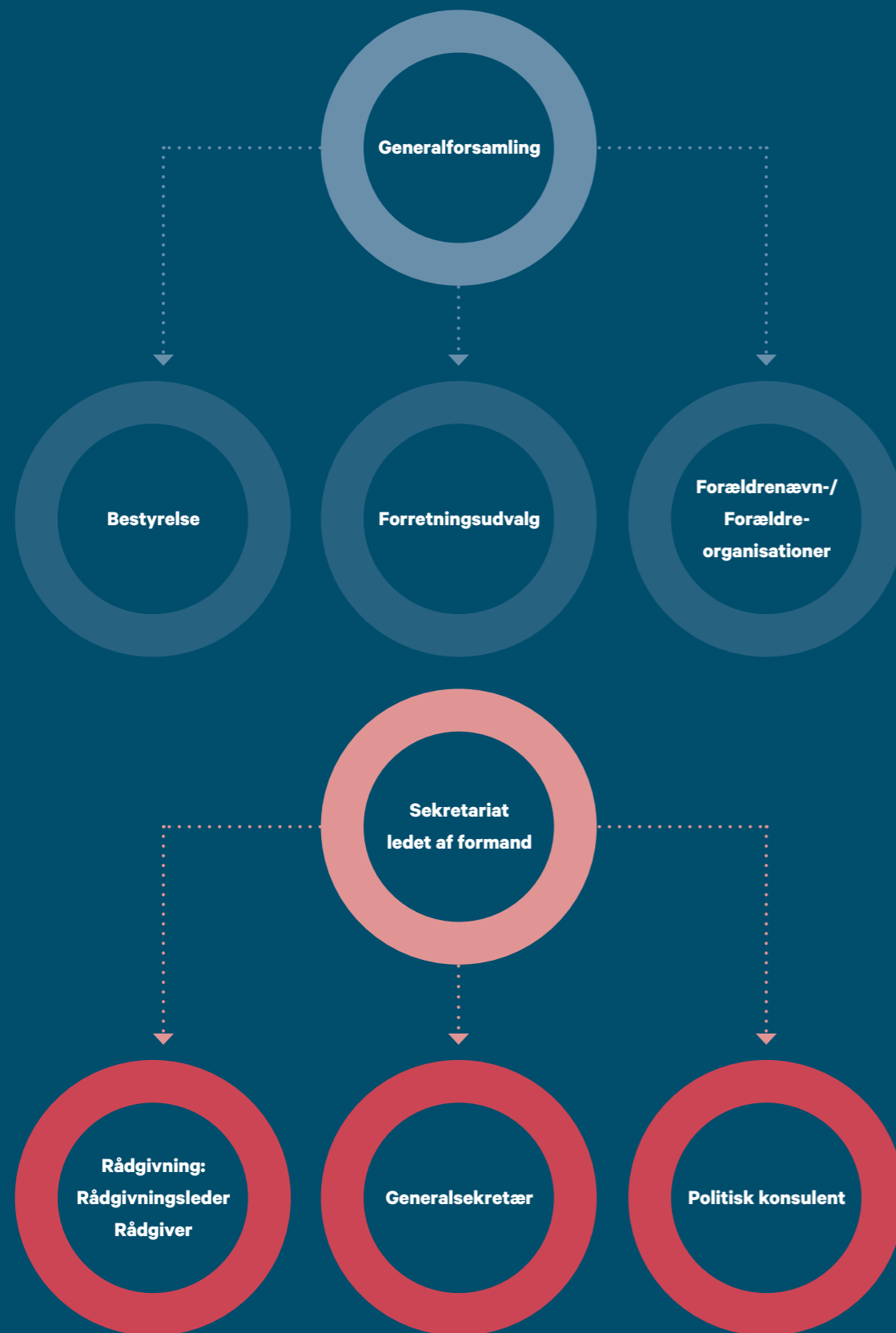
Alle Børn Cykler: FOLA er netop kommet med i alliancen "Alle børn cykler". Det er godt med fokus på, at vi skal huske cyklen, også til vores børn når de skal i dagtilbud, skole og SFO.

Maddag i dagtilbud: Et samarbejde med FOA og Kost & Ernæringsforbundet omkring at skabe fokus på god mad i dagtilbuddet sammen med kokkene/køkkenpersonalet.

Nej tak til børn i fattigdom: Et netværk med Børns Vilkår, Red Barnet, Mødrehjælpen, FOA, Bupl, 3F, SL, HK, Kirkens Korshær, LivaRehab, Kofoeds Skole, Grønlandske børn, DSR, Socialrådgiverforeningen, Dansk Flygtningehjælp, Danmarks Lærerforening, Børnesagens Fællesråd, Børnerådet, BROEN.

Vi laver konferencer på Christiansborg og skriver fælles debatindlæg.

Organisationsdiagram

FOLA

Forældrenes Landsorganisation

www.fola.dk

Valdemarsgade 8, 2.sal

1665 København V.

Icons: Heart, Cloud with rain, Question mark, Lightbulb, Speech bubble.

FOLA
Forældrenes Landsorganisation

1. Hvordan
være
ne in

- Fx:
- » Hilsen I på hinanden
  - » På hvilken måde følger barns hverdag i institutionen?
  - » Hvilken betydning har

FOLA
Forældrenes Landsorganisation
© 2020 Forældrenes Landsorganisation. Må ikke kopieres uden tilladelse.
Udvalgt i samarbejde med familievejleder Christina Drachmann.

7. Hvilke forventninger har I til råd og vejledning fra det pædagogiske personale?

- Fx:
- » I forhold til, hvordan I kan understøtte jeres barns trivsel og udvikling?
  - » Hvordan får I fortalt personalet, hvis I ikke ønsker råd?

... dagen efter?
... med pædagogen dagen efter?
... jer til lederen?
... jer til forældrerådet?

FOLA
Forældrenes Landsorganisation
© 2020 Forældrenes Landsorganisation. Må ikke kopieres uden tilladelse.
Udvalgt i samarbejde med familievejleder Christina Drachmann.

FOLA
Landsorganisation
... organisation. Må ikke kopieres uden tilladelse.
... og familievejleder Christina Drachmann.

... på hinanden og personalet?
... måde føler du et medansvar for dit
... ag i institutionen?
... tydning har ovenstående for barnet?